

פרוטוקול מס' 272

מישיבת ועדת הכלכלה

יום ג', כ"ז בשבט תשל"ז, 15 בפברואר 1977, שעה 13.00

נ כ ח ו :

חברי הוועדה:
י. הורביץ - היו"ר
א. לבני
ע. הדר (הורביץ)
פ. גרופר
י. פרנק
א. לבנבראון
י. כהן
מ. דרובלס
א. אבטבי
י. דרנציקי (יודין)
ח. קופמן

מוזמנים:
ד. איילנד - מנכ"ל משרד החקלאות
א. בן-מאיר - סמנכ"ל משרד החקלאות
י. ברגר - יועץ לענייני המועצות,
משרד החקלאות
ג. זפניק
מ. שביט - אגרקסקו
י. בילב - "
מ. הוד - חברת ק.א.ל.
י. מאירוביץ - "
מר קרניאל - התאחדות האיכרים
מר הראובני - "
ד. אילן - "
מ. הורביץ - האיחוד החקלאי
מ. דינאי - יועץ משפטי של מועצת הפירות
ד. טובי - יועצת משפטית, משרד החקלאות
י. שחורי - משרד החקלאות
נ. לוצטו - מועצת הפרחים
מ. מלחי - המרכז החקלאי
א. נחמקין - חברת ק.א.ל.
מר כספי - מגדל פרחים
מר מוסקוביץ -

מזכיר הוועדה: ד. לב

ר ש מ ה : מזל כהן

סדר היום: 1. חברת ק.א.ל.
2. הרחבת שטחי גידול של פרחים והשלכתם על מחיריהם
בשווקי חו"ל.

- 1134 -

(תק"מ) מיום 2.7.77

1. חברת ק.א.ל.

היו"ר י. הורביץ:

אני פותח את הישיבה.

היום יש לנו שלושה נושאים לדיון.

הנושא הראשון חברת ק.א.ל. רצינו לשמוע מהו הרכב מועצת המנהלים ומהי מדיניות החברה. נושא שני שרצינו לשמוע הוא, מה קורה בענף הפרחים בענין הציפורן. הנושא השלישי הוא ביחס למועצה לפרחי נוי.

את הנושא הראשון העלה

הה"כ גרופר. אבקש אותך לומר את דבריך בקצרה.

פ. גרופר:

בקשתי להעלות נושא בוועדה,

ובהסכמת הוועדה הנושא הועלה

לדיון. בזמנו הוועדה קבלה את ההצעה לסדר ממליאת הכנסת. הוועדה

בחוקף חפקידה מטפלת בנושא החקלאי ובמועצות היצור, לכן היא רואה את עצמה אחראית למה שנעשה במועצות היצור.

הגיעו לידיעתי פרטים אשר נראים

לי שהם יכולים לפגוע בכל המערכת שקוראים לה ק.א.ל. וזה בענין

חלוקת המניות. היות והחברה נתמכת על-ידי מועצות היצור לכן היא

חברה ציבורית ממלכתית בחלקה. לכן כאשר שמעתי שיש ויכוחים בקשר למניית

ההכרעה, חשבתי לנחוץ לשמוע מה נעשה ובסופו של דבר להמליץ, כי אני

חושב שהחברה הזאת צריכה להיות חברה ממלכתית באחריותו של שר.

היו"ר י. הורביץ:

לפני שנשמע את אנשי ק.א.ל.,

אבקש לשמוע ממנכ"ל משרד החקלאות,

שהוא הפטרוך של מועצות היצור ומועצות היצור הן שיזמו את הקמת

החברה ושאן רואות את עצמן הבעלים, את עמדת המשרד ואיך הוא רואה את

הענין.

ר. איילנד:

אני חושב שהענין הוא פשוט מאד,

קמה חברה בתוקף החלטת ממשלה

והיא קמה כחברה פרטית אשר צריכה להוביל תוצרת חקלאית וגם מוצרים אחרים.

כידוע החברה פועלת והיא השיגה הישגים מעל ומעבר למה שהיה מצופה ממנה

בחקופה קצרה יתמית. שאלת ההרכב היתה בעצם שאלה של החברה עצמה.

בשלב מסויים פנו ארבע מועצות: פירות, פרחים, ירקות ולול ואמרו שהן

מבקשות להיות חדרות או בעלי מניות של החברה, שוב פעם, על-פי מה

שיוסכם בין בעלי המניות הקיימים היום שהם "ניר שיתופית" ומוטי הוד.

שר החקלאות בהתייעצות עם שר התחבורה הסכימו לפנייה הזאת ונקנו את אישורם

להצרפות המועצות לחברה כבעלי מניות. איפה זה עומד מבחינה משפטית,

איני יודע, אבל זה נמצא בתהליך. לפי הערכתנו הייצוג של החקלאים

באמצעות המועצות זה הייצוג השלם המייצג את כל הענפים שמעוקיינים

בהם.

ר. אילן:

עקרונית, אנחנו רואים את עצמנו

כחלק מכלל ציבור החקלאים. כאשר

נמצא הפתרון של ק.א.ל-חברינו שמחו בו לא פחות אולי יותר מקברים אחרים

וראינו בפתרון הזה הצעה אלטרנטיבית למצב שהיה קודם.

עכשו הגיעה אלינו ידיעה שרוצים

להגדיר בצורה מסויימת את הנציגות החקלאית בק.א.ל. דובר קודם על

51%, 49%. נראה לנו שהמועצות יהיו אלה שיחננו את הטון. מסתבר שלמישהו

יש רעיון שאמנם החקלאים באמצעות המועצות יהיו שותפים לתוצאות העסקיות,

ר. אילן:

אבל הדירקטורים שחייבים לשמור את האינטרסים של החקלאים ימונו ע"י המרכז החקלאי או "ניר שיחופית" וזה לא נראה לנו.

מי שמכיר את מסמכי היסוד של חברת ק.א.ל יודע שיש שלושה סוגים של מניות ההנהלה: מניה א' מניה ב' ומנית הכרעה. מניה א' זכאית למנות 51% מהדירקטורים; מניה ב' זכאית למנות 49% מהדירקטורים. חוץ מזה יש מנית הכרעה שהיא חופקדה בידי מזכירות חברת העובדים.

מה שאנחנו רוצים הוא פיתוח החברה הזאת, שליטת נציגי החקלאים בדרך ניהולה ובעיקר שליטת נציגי החקלאים תהיה על-פי חלוקה סקטוריאלית.

היו"ר י. הורביץ: אתה מעלה שני נושאים: 1. מנית הכרעה; 2. חלוקה

צודקת של המניות לפי היצוג.

ר. אילן: ושמנית ההכרעה תהיה ביחי גוף ממלכתי, למשל שר החקלאות. אם העניין יעבוד על פסים דצינייים כמו בעבר נמשיך ללכת ונתמוך בעניין הזה.

היו"ר י. הורביץ: אבקש את מוטי הוד לספר לנו מה קורה בחברה.

מ. הוד: חברת ק.א.ל. עובדת מתחילת חודש נובמבר, 3½ חודשים בדיוק. הדבר החשוב שלגביו היו פקקים, הסוסים והרבה חששות היה עניין המטענים החוזרים. אף אחד בארץ לא האמין שאפשר בהיקף היצור להביא מטעני היבוא כדי לאזן את מחיר ההובלה. אנחנו קבלנו על עצמנו במודעות מחירי הובלה ליצוא החקלאי שהם כיסו רק 65% מעלות הטיסה. מראש הצענו לנסות לכסות 35% מעלות הטיסה דרך מטעני היבוא. על הבסיס הזה אני אבסס את כל הדיווחים שלי.

אם תסתכלו על לוח הטבלה הימנית תראו התפתחות של מטענים חוזרים. בשבוע הראשון הובלנו 212 טון, עלינו בשבוע הראשון לחודש פברואר למעל 600 טון. היות ואנחנו מפעילים במשך שלושה חודשים מתוך ארבעה חודשים רק מטוס אחד, 100% הקיבולת של החזרה היה 3,000 טון בחודש. צריך לזכור שהמדד הוא לא רק התפוסה של הטיסות החוזרות אלא יותר חשוב זה כמה התפוסה הזאת משלמת, כמה הטוננים שמחזירים משלמים בשביל להחזיר. יש פה טעות אופסית לגבי טוננים מפני שאנחנו מובילים לא רק מטענים ששוקלים אלא גם מטענים שלוקחים נפח. כאן אנחנו עוסקים רק במשקל ולא בנפח. בדולרים אפשר לומר שהחזרנו בחודש נובמבר ב-170 דולר לטון הכנסה והיום אנחנו נמצאים ב-225 דולר לטון שאנחנו מכנימים על כל טון שמחזירים, כאשר בחודש פברואר נכנסו כ-2,500 טון אשר מורכבים ממשקל ונפח. היות ובחודש פברואר אנחנו עובדים עם שני מטוסים, יש פה טעות קטנה, זאת אומרת היכולת היא של 6,000 טון והגענו בחודש הרביעי לממוצע של החודש השני כשעבדנו עם מטוס אחד. בסך-הכל אנחנו הוצאנו עד היום 13,500 טון מטען חקלאי בעיקר; הכנסנו 5,250 טון. הובלנו בסך-הכל קרוב ל-19 אלף טון במשך 3½ חודשים.

כאשר אני מדבר על 2,500 טון מטען

חוזר בחודש בפברואר זה פי שניים וחצי ממה שמביאה כל אחת מן החברות שעובדות לישראל כל השנה. מתוך 5,000 טון שהבאנו חזרה, 80% מזת זה

מ. הוד:

חמרי גלם לתעשייה ו-20% זה רכב ומוצרים מוגמרים מחו"ל. אף קילו אחד מהמוצרים האלה לשיטה ~~החדשה~~ בעבר דרך האוויר אלא דרך הים.

א. לבנבראון: מה הניע אותם להעביר באוויר ולא בים?

מ. הוד: בעבר לא היה קיים שירות כזה.

מה-5,000 טון שהחזרנו, יש לק.א.ל. למעלה ממליון דולר הכנסה נקיה. זה בא לכסוח את ה-35% שאנחנו צריכים לכסוח על מחיר של 300 דולר לטון.

נתון נוסף, בסך הכל הקנסה הממוצעת שלנו לטיסה, התחלנו בחודש נובמבר בכ-7,000 דולר, עלינו בחודש דצמבר לכ-8,000 דולר, ובחודש ינואר ההכנסה הממוצעת הייתה קרוב ל-11,000 דולר ובחודש פברואר ההכנסה תהיה 16,000 דולר אם לא נתייחס למטוס השני.

אפשר לומר שחברת ק.א.ל. איזנה את עצמה ויש רק בעיה לכסוח את ההוצאות שהיו בשלושה החדשים הראשונים. זו בעיה שתיסגר מהר מאד, כי חתמנו על הסכם ראשון מסוגו של חובלת מטענים מאירופה לטהרן. זה חוזה של חובלת 6,000 טון ביצים, לצערי זה מטען שאפשר אולי לייצא אותו מכאן.

ע. הדר: כמה היה הפער בדיוק?

מ. הוד: אנחנו לא יודעים בדיוק, את חשבון הרזוח וההפסד אנחנו עושים בסוף כל עונה.

היו"ר י. הורביץ: אני מאושר שהתגברנו על החששות שהיו כבדים. אבל הייתי רוצה לשמוע גם על הרכב ההנהלה.

מ. הוד: אני אשאיר את הדבר הזה ליו"ר מועצת המנהלים. מבחינת מנכ"ל ק.א.ל. אין שום בעיה. מראש הוא מוכן לקבל כל החלטה שתנאי שהחקלאים יחזיקו את השליטה בחברה.

א. נחמקין: למען היושר אני צריך לומר שבנושא של הובלה אווירית אני לא מבין כלום. אני קבלתי על עצמי, לפי פניה, את התפקיד. לולא עשינו מאמץ, לפי הערכתי, ההחלטות של ועדת הכלכלה לא היו תורמות לזה שתקום חברת ק.א.ל.

י. כהן: מאמץ משותף של שני הגורמים.

א. נחמקין: בין החקלאים הייתה דעה מאד חיובית. במוסדות, לא כולל כל המוסדות שלנו, שהקיצונית הייתה התאחדות האיכרים, ואת זה אני חייב להדגיש, הייתה דעה חיובית. אנחנו הקמנו את ק.א.ל. ללא שום שהות לבדוק מי צריך להיות במועצת המנהלים ואיך המניות צריכות להיות מורכבות. אני חייב לציין שהחברה הוקמה כחברה פרטית שבה יכולים לקבל החקלאים 51% לפי הסכם בינינו. אבל בעצם יכולנו לחלק באופן שרירותי

א. נחמקין:

מאד. עשיתי מאמץ במשך חצי שנה בהתנגדות עיקשת של התאחדות האיכרים להעביר 51% מהמניות למועצות הייצור והסיבה היא פשוטה. חשבתי שחייבים להעביר 51% למועצות הייצור כדי שכל החקלאים יהיו שותפים לטוב ולרע. היה לנו מאד קל ונוח להעביר את זה במועצות בהן החקלאות מסונפת למרכז החקלאי ששם יש רוצ' מוחלט. היה יותר קשה להעביר למועצת הירקות ששם בפועל התאחדות האיכרים שותפה יותר אקטיבית בהנהלה. יש לי מכתב של מר סלמן שבו הוא כותב לשר החקלאות ולשר התחבורה שהם מתנגדים להקים את ק.א.ל. ואח"כ מתנגדים בפירוש שיעבירו את המניות למועצות הייצור. ובכל זאת בהתנגדות נציגי התאחדות האיכרים הוחלט במועצת הירקות לקבל את המניות. בזמנו, באיך ברירה, היינו חייבים להפקיד את כל המניות באיזה שהוא מקום שישא פירות. המקום המחאים ביותר היה "ניר שיתופית", לא היה מקום אחר.

קבלנו החלטה להעביר למועצות הייצור בהתאם לשותפות בפועל בחברת ק.א.ל. זה למען הסדר הציבורי. היו לנו קשיים רבים, כמה מוסדות רצו להיות שותפים אם.ת.ה.ה. הצלחה אבל הם מאד חששו במקרה של כשלון. מועצת המנהלים הוקמה בזמנו כשלא היו המניות בידי מועצות הייצור על בסיס כמעט מלא של מועצות הייצור. החברים היושבים בה היום הם גם מייצגים היום את מועצות הייצור. אחרי שמועצות הייצור תחתומנה לנו מבחינה משפטית על המסמך שבו מועברות אליהן המניות נבדוק מחדש את ההרכב ונראה אם הוא תואם לבעלי המניות. נשארת רק מניית ההכרעה.

היו"ר י. הורביץ: לא היה כאן ויכוח על 51% למועצות הייצור ואיש לא ערער על כך. אמרו שלא רוצים שזכות ההכרעה תהיה בידי "ניר שיתופית".

א. נחמקין: עשיתי כל מה שאפשר שזק יהיה בידי מועצות הייצור.

נשארת בעיה אחת והיא מניית ההכרעה. היתה הצעה ויכולה להינתן הצעה אחרת. אני מציע לאיך להמליץ, אם מניית ההכרעה צריכה להיות בידי אחד מהמשרדים הממשלתיים, שזה יהיה בידי משרד החקלאות. זה נוח יותר מאשר אם זה יהיה בידי שר התחבורה. אחד ממפעלי היוקרה של משרד התחבורה זה "אל-על". אני לא כל כך מעוניין שמניית ההכרעה של ק.א.ל. תהיה בידי משרד התחבורה. יש לנו לא מעט קשיים עם משרד התחבורה כתוצאה מזה שהוא צריך לתווך בינינו לבין "אל-על" בנושאים שהם אינם על גל אחד.

אנא בבקשה מכם השאירו לנו את הנושא הזה. כשם שאנחנו בניגוד לדעת חברים במועצות אנחנו אותם לקבל את המניות כי זאת דרך יחידה שהחקלאות תהיה שותפה במפעל; כך נשקול למי לתת מניות הכרעה כדי שזה לא יהיה בידי סקטור זה או אחר.

היו"ר י. הורביץ: ההצעה האחרונה היא הצעה חשובה מאד.

אנחנו לא עוסקים כאן בבדיקה מה היתה עמדתה של התאחדות האיכרים. איש צם לא צריך כאן את נחמקין כיו"ר מועצת המנהלים. הבנתי את הבעיה ואני רוצה להציג אותה. אמרו שהמניות תהיינה למועצות הייצור, זה מתקבל על הדעת. אינטרסנטים, הגיוני. יזמים, הגיוני. פעם חשבו שחיינה שחי מניות הכרעה בידי משרדי החקלאות והתחבורה. נדמה לי שחברי הוועדה בטו לתת את המניה בידי משרד החקלאות מפני שחששו מתקלות ושימת רגל. לא חשוב כרגע מה היו הלבטים של מועצות הייצור. ברגע זה החברה קיימת ורוצים להצטרף אליה. בא ציבור מסויים ואומר: מה פתאם מניית ההכרעה היא בידי "ניר שיתופית". אני מצטרף לשאלה הזאת. אם אומר מר נחמקין שהפקידו

היו"ר י. הרביץ:

בינתיים בידי "ניר-שיחז"פית", בסדר. אף על פי שהממשלה מיוצגת ע"י המשרדים במועצות הייצור, לא תמיד השיקול הממלכתי הוא קובע. יש אינטרסים, אבל תמיד מעדיפים את "הקובע" הממלכתי. במקרה זה כולם מעדיפים את האינטרס הממלכתי. אם נגיע לאיזה שהוא פתרון נוכל גם לסכם את הנושא.

פ. גרופר:

חלק מהדברים של מר נחמקין קבלתי בצער רב, אני חושב שלא נעשה היום את החשבון לאחר הדיווח ואני מצטרף לדבריו של היו"ר שהוא מאושר ממה ששמענו ממוטי הוד. בזה האמנתי כאשר הועלתה ההצעה מעל במת הכנסת. שמחנו בה כולנו והאמנו בצורה עוורת שנצליח.

אני רוצה להציע הצעה כדי שהעניין יהיה מסודר עד הסוף. אם ניתנים 51% למועצות הייצור אפשר לומר שזה החתך החקלאי המיוצג בצורה הטובה ביותר. ארבע מועצות הייצוג סוגרות למעשה את המעגל ורוב הייצור החקלאי שיכול להיות מוטס באוויר, יוטס. ליזמים 49% או כמה, אני לא נכנס לזה. עכשו לשאלה ההכרעה ולמה? אני חושב שאת החלטה בהצעה שמניית ההכרעה חתיה בידי גוף ממלכתי, אנחנו יכולים לצבור את הדיווח. אני מציע שמניית ההכרעה חתיה בידי משרד החקלאות, קרי השר, ואת זה אנחנו יכולים להבטיח בחקיקה. אם יוחלט כך, נוכל לקיים את המסגרת בצורה זו שלא יהיו ויכוחים ונוכל לעבוד בשקט.

מר הראובני:

אנחנו מלאי הערכה למר נחמקין והמועצות על העול שלקחו על עצמם. בזה אין ויכוח. יכול להיות שהתאחדות האיכרים חרמה פחות או יותר, אבל לא יתכן שבגלל זכות ראשונים שהיא זכות גדולה שתקחו את כל ה"עוגה". המועצות לא פנו אל "ניר" כדי לקבל את חלקן, למרות שאנחנו בעד שותפות מלאה של המועצות בק.א.ל.

נקודה אחת לא סוכמה. אנחנו מקבלים את העניין של מניית ההכרעה שחוכרע בדרך אובייקטיבית. אבל לא סוכם העניין של הנציגות בהנהלת ק.א.ל.

היו"ר י. הרביץ:

איך בנויה ההנהלה?

א. נחמקין:

מתחילה דאגנו שיהיו שם רק נציגי מועצות הייצור. זה היה בחקופה שמועצות הייצור לא החכונו לקבל מניות ולא רצו לקחת ואז פנינו אליהם שיקחו. יושב שם מנהל המועצה או סגנו למעט מועצת הירקות, ביחד אנחנו 7. החלטנו עוד לפני ארבע ישיבות לצרף זמנית את מנהל מועצת הירקות עד שיחולקו המניות בהתאם למוסכס בין המועצות ואז נעשה שחזור איך חלקנו כדי שזה יהיה מאוזן בהתאם למגדלים.

היו"ר י. הרביץ:

מי בהנהלה?

א. נחמקין:

אני, נחום ינאי שהוא מגדל פרחים ומייצג גם את מועצת הפרחים, נסים לוצטו מנהל מועצת הפרחים ממושב שחף, צבי לטובצקי שהוא גזבר של מועצת הפירות והוא מחולתה, חיים פטקין מגדל ירקות מיסע, ישראל אפרת שהוא חבר מועצת הירקות והוא חבר בקיבוץ אורים ודורון מקיבוץ העוגן והוא מגדל בעיקר מלונים. השיקול היה שמבחינת נפח, הפרחים זה המוביל, לאחר מכן ירקות מבתינת טונז' לא פחות, אבל מבחינת נפח פחות שמצטרפת מועצת הפירות שהיא למעשה עדין לקוחה קטנה מאד. היא יותר לקוחה בים מאשר באוויר. רביעית שהצענו לצרף והיא לא הייתה פעילה ולא דחפה, אנחנו

יותר אנחנו אותם, זאת מועצת הלול.

די דומה לזה מתחלקות המניות

באחוזים של 35% ו-35%.

היו"ר י. הורביץ:

הרשימה מדברת בעד עצמה.
נניח שאין להתאחדות האיכרים
אפילו 35% במועצות הייצור אלא בכל המקומות היא 12% או 15%. אני רוצה
להבין, חקלאים שלא מאורגנים בתנועת המושבים אלא יש להם ארגון משלהם
ואין להם מועצה שבה הם רוב, ~~הם קוראים לעניין כזה כאשר המדינה מושקעת~~
כאן בכסף רב? האם זה נוח לך שיבוא מישהו לוועדת הכלכלה ויאמר:
הנה אינטרסנטים השתלטו על החברה והם מחזיקים את העניין העסקי בכספי
הממשלה?

א. נחמקין:

קצת מוזר לי הדיון פה היום.
לו היינו במצב שונה בק.א.ל
לא היתה התרגשות כזאת. בתחילה זה היה כמעט עסק פרטי של מוטי הוד
ושלי. היינו צריכים להשיג ערבויות ולהוביל את העניין על כתפיו
ואחריו חנוז כמעט 3-4 חדשים. היינו צריכים להדליב את מועצת המנהלים.
הרכבנו אותה כך שנוכל לחייב את אחד החברים להשיג ערבות. הרי "אל-על"
לא נתנה לנו לשבת בשקט, אולי בצדק מטעמה. היו הרבה שבקשו מניות,
כמו הפועל המזרחי, האיגוד החקלאי ועוד תנועות. אמרנו להם: מניות
זה ערבות. הם אמרו: ערבות, לא.

היו"ר י. הורביץ:

מי כן נתן ערבות?

א. נחמקין:

רק לפני שבועיים השגנו ערבות
של מועצות הייצור.

אחרי שלושה חדשים הרכבנו
הנהלה כדי להקים חברה. לכן נראה לנו שאם מועצות הייצור נושאות
במניות הן צריכות לקבוע מי הם החברים.

א. לבני:

בזמנו הובאה ההצעה להקמת
חברת תעופה להובלת מטענים,
בעיקר תוצרת חקלאית, לוועדת הכלכלה ורק עכשיו היתה התעוררות על כל
מיני עניינים אחרים. לפי הפרטים העניין לא הובא לכאן אף פעם
ואין לי טענות. אבל אני לומד פה פרק איך מנהלים עסק ציבורי או
עסק מעורב שהוא עסק גדול לכל הדעות, ואני שואל, מה הולך פה ביחסי
ציבור ואנוש? אני שומע שהלכו לשכנע את התאחדות האיכרים ומועצות
הייצור, אבל לא נאמר להם לא ~~לשכנע את התאחדות האיכרים ומועצות~~
אצל "ניר שיתופית". הדבר נודע יותא מאוחר. הכל נעשה פה כמעשה
"בעל-בית", זה מאד חורג לדעתי, זה לא סימפטי. אני מביח שיש
התקוממות נגד הדבר הזה בעיקר של האינטרסנטים. עד כמה שאני יודע,
אחוז גבוה מציבור החקלאים אין לו אימון ב"ניר". אני יודע כמה
הם אוהבים את השם "ניר".

מבחינת שותפות לעסק ודעה מכרעת,

"ניר" לדעתי פסולה בדיוק כמו משרד התחבורה כי ל"ניר" יש שליט מהמניה
ב"אל-על" ואסור לה להופיע בשום צורה שהיא, אלא המגדלים. היות וכאן
נעשים מעשים של "בעל-בית" אנחנו צריכים להוציא מכאן דברים שמחייבים
את מישהו.

היו"ר י. הורביץ:

קודם כל אני רוצה לברך את הה"כ קופסן מחבר הוועדה.

אני רוצה להציע הצעה שתחסוך הרבה זמן. שמענו את ההסבר. ההסבר היה שקודם לא היו קונים למניות, מישהו היה צריך להחזיק אותן. היום יש קונים והקונים הם בעלי זכויות שוות ומוסכם להעביר להם את המניות.

עם רשימה כזאת לא הייתי רץ החוצה. ההצעה שלי אומרת, אם היא תתקבל על-ידי כולם, כדאי לגמור את הדיון עכשו, שאנחנו מבקשים שני דברים: א. מניית ההכרעה לא תהיה אלא בידי גוף ממלכתי. אני מוכן להציע שהמלצתנו תהיה שר החקלאות, או בלי מניות הכרעה אלא 51% ממניות הבכורה יהיו בידי מועצות הייצור. ב. הרכב מועצת המנהלים וההנהלה הפעילה צריכים להתחשב בחוג המשתמשים. הוסבר לנו ע"י מר נחמקין מה היה, זה מתקבל על הדעת.

י. כהן:

אני מצטער לשמוע שהנושא העיקרי הוא כאילו מיקוח איך תהיה ההנהלה ואיך יחולקו המניות. להזכירכם היו סיכומים ברורים על מבנה אחר של החברה בסיוע החקלאים ומשרד החקלאות. התקבלו שני סיכומים: סיכום אחד ע"י ועדת הכלכלה: 49%, ושני מניות הכרעה אהת בידי שר החקלאות ואחת בידי שר החבורה. היה עוד סיכום שתאם את הסיכום של נציגת הכלכלה. לכן, נראה לי שזאת המתכונת לפיה הולכת ועדת הכלכלה.

כמובן שאני מברך את כל מי שנטל יוזמה, אבל זה לא סוף פסוק. לי נראה שהסיכום אשר תאם את החלטות ועדת הכלכלה ומליאת הכנסת יכול להתקבל גם היום.

אני ער לנושא שבהתאחדות האיכרים היתה איזו שהיא חריקה. זה היה על דעת מישהו שהוא מנכ"ל ולא דעת ההתאחדות. אבל זה נגמר.

לגבי ההנהלה הפעילה, אני חושב שלגבי מועצות הייצור אין ויכוח הן צריכות להיות שותפות. לי נראה, כדי שהעניין ילך טוב, לא רק מועצות הייצור צריכות להיות שותפות אלא גם נציגי התנועות.

ע. הדר (הורביץ):

לפי הערכתך, לאחר מה ששמענו ממר נחמקין, הדיבורים הם לריק. אני מודה שהיום אני ספקן אם לתת לשר החקלאות ושר התחבורה את מניית ההכרעה. לפי הערכתך צריך לשאוף לכך שק.א.ל תהיה מסחרית עד תום ובשעת חירום היא תטיס במטוס זר ולא ב"אל-על" ובשעת חירום היא תנחת בשדה צבאי.

לכן, אני לא יודע אם משרדי הממשלה צריכים להיות מעורבים בעניין הזה. זה לא רלבנטי לעניין היום. זו צריכה להיות חברה מסחרית טהורה. אם אפשר להשחרר מהשרים הייתה משתחרר מהם.

ר. אילן:

הם עוד לא בפנים.

ע. הדר:

יש כאן שבעה יהודים במועצת המנהלים. כעבור זמן מה כשהעניין יעבור למועצות הייצור, צריך לתת יצוג שיביא לידי ביטוי את הקטטור היצרני.

מ. דרובלס:

אני לא יודע אם זה מקרי אבל שבעה יהודים אלה הם מקיבוצים וממושבים אשר שייכים למרכז החקלאי. אנחנו יודעים שהם לא 65% מכלל ישראל.

ועדת הכלכלה היה לה חלק נכבד בקשר להקמת החברה. יתכן מאד שפניתם לגופים מסויימים, הצעתם להם להצטרף ומכל מיני סיבות הם לא נענו מיד. אבל אני לא יודע אם פניתם לכל הגופים החקלאיים. אם דברנו על הקמת חברה והכנסת התערבה בענין הזה, אז אנחנו הבנו שהחברה חייצג את כלל החקלאים שלמענם רצינו להקים את החברה, שאם לא כן, אולי היה יותר טוב להקים חברה לאומית אשר עומדת בפני הביקורת של מבקר המדינה ובכנסת נאם משהו לא בסדר, היתה לנו הזכות לבוא ולדבר. אם היינו מקימים חברה פרטית, גם הזכות הזאת לבוא ולבקר לא ויהיה לה.

לכן אני מציע שנקבל המלצת שיש לצרף לתוך ההנהלה הפעילה את כל הגורמים החקלאיים שיש להם ענין בכך. במידה ולא יהיו מיוצגים כל הגופים החקלאיים, אני, כחבר הוועדה אערצו על כך שיש להעביר את התוצרת בידי חברה פרטית.

אני חושב שטוב לשמוע שהחברה

אשר קמה מצליחה. אני מברך את אלה שתרמו להצלחה. יחד עם זאת, לא יכולים לעשות פה מונופול.

אני מקדם בברכה את הודעתו של יו"ר מועצת המנהלים של ק.א.ל שהוא לא עומד על כך שתהיה "ניר-שיתופית". אני חושב שמניית ההכרעה צריכה לעבור לידי גורם ממלכתי ואם גורם ממלכתי אז שר החקלאות ולא להשאיר את זה בידי המועצות.

צריך לפנות לכל הגורמים החקלאיים

שאינם מיוצגים היום בתוך חברת ק.א.ל שיש להם ענין בכך ולהציע להם להצטרף עם זכויות וחובות.

אני מקווה שאני לא נכנס לדיון כמו

ח. קו פמן:

גוי לסוכה. השאלה שלי היא,

איפה בכל השאלה של הגופים נמצאת התאחדות בעלי התעשייה? האם גם לנושא הזה יש חשומת לב? אפילו אם פקפקו אותם גורמים, היום זאת הופכת לעובדה חיה ומשקית.

אני מצטער שלא שמעתי בתחילה

א. אבטבי:

את הסקירה, אני אעבור על

הפרוטוקול. לפי דעתי זאת התחלה יפה מאד. פה אני חושב שהולכים לאיזה שהוא נסיון שהוא לא יהיה מוסכם על רוב רובם של המגדלים. אני לא מסכים שגופים אשר מגדלים גידולים ליצוא הם לא יהיו בהנהלה. אני מצטרף לדעתם של חברי הכנסת יגאל כהן ומתי דרובלס שפה צריך להיות ייצוג לכל הגופים.

הקשבתי לדיון בענין וחשבתי

א. לבנבראון:

שהמדובר בעיקר איך לעשות

שהחברה תצליח ובעיקר שהחקלאים יהנו ממחירים זולים בהטסת הסחורה שלהם. בינתיים מתברר לי מה שידוע לי מזמן באשר למפעל מתחיל ללכת מתחילות להתעורר הבעיות מי יהנה מהפירות. טוב לדעת שיש חברי כנסת שהם רגישים לשמות. אני הייתי בין המעטים שלא תמכתי בהקמת חברה פרטית ועד עכשו אני לא משוכנע שזה לתועלת המדינה. שמעתי את הערותיו של ח"כ הדר-שזאת צריכה להיות חברה פרטית מסחרית ובעת הצורך היא תוכל להטיס גם באווירונים זרים. עכשו יש מלה יפה "עיצומים".

ע. הדר (הורביץ):

מה דין העמלים שעמלו שנק שלמה?

א. לבנבראון:

אני לא רוצה להכנס לויכוח. שמעתי והבינתי, כדי שאפשר יהיה

להוביל תוצרת חקלאית בישראל מסתמכים בעיקר על הטסת מטענים חזרה. אני שואל, מה הפלא הזה? עד עכשו לא היה מי שיטיס את זה בחזרה. אם מישהו יכול להוביל בישראל, מה הפלא שהוא יכול להביא?

נראה לי שחברה ציבורית ממלכתית

יכולה לפעול לא לפי חישובים פרטיים אלא באמת לפי שיקול ציבורי גם ממלכתי שיהיה לחועלת הענין. לכן לא אכנס לויכוח אם לשתף את התאחדות האיכרים. אני מקבל את זה שכל מי שיש לו ענין בזה צריך להיות שותף. אבל אני בעד שבסופו של דבר, עם כל הביקורת שלי על הממשלה, ההכרעה תהיה במוסד ממלכתי.

מ. דינאי:

ישנו דבר מה שלא דובר עליו והוא חולש על מניית ההכרעה

וזוה הסכם מייסדים. הוא קובע את יסודות החברה, את יסודות ניהול ויעדיה. מניית הכרעה היא לא גורם חשוב, היא תפעל לעתים רחוקות, היא תפעל רק במקרה של חילוקי דעות יסודיים, וכאשר צריך לשנות פרופוזיות בין המועצות בתוך עצמן. הממשלה מיוצגת בדין בתוך המועצות עם כח וטו. אם הממשלה תקבל שוב כח נוסף של הכרעה חיצונית מעבר למועצה נוצרת כפילות שמזמינה סרבול. לכן די בכך שהממשלה נמצאת בתוך המועצות מכח וטו. צריך לזכור שלא תמיד שר החקלאות יהיה חקלאי. אל נשכח ששר החקלאות לא תמיד פועל לפי יעדים חקלאים אלא הוא כפוף לכל מיני לחצים.

אני חושב שחברה זאת שהיא

חברה פרטית לא צריכה לקבל החלטות כאלה ואם נשאל את המועצות ואם היוזמים, נדמה לנו שהם לא יתמכו בהחלטה זו ולכן מוטב לא להחליט בענין מניית ההכרעה.

ר. אילן:

לפי הסכם מייסדים, בעל מניית הכרעה הוא שיחליט מה הוא

הענין הטעון הכרעה.

מר הראובני:

כל השמות שהוקראו פה כחברי מועצת המנהלים של ק.א.ל,

הם נציגי המועצות. אף אחד מהנציגים האלה לא נבחר בשום ישיבה של המועצה. חלק מהאנשים שנבחרו פה הם לא חברים במועצות. אני רואה בזה דבר חמור.

מ. הוד:

כתוצאה מההצלחות החקלאיות שלנו כבר יודעים שבשביל

להקים מכשיר שיומל בישראל הוא תלוי בהובלת מטענים חוזרים. הובלת מטענים חוזרים אינה יכולה להיות מותנית בעונתיות. כתוצאה מזה קבלנו על עצמנו להוביל גם תוצרת תעשייתית. כתוצאה מזה שצריך לעבוד מטוס מטען במשך חדשי השנה, בחודשי הקיץ לא נמצא בישראל ציוד מחאים בשביל להפעיל אותו כמטוס תובלה, המטוס של "אל-על" מוחקר

לק.א.ל עד 31 במאי. ב-31 במאי הוא חייב לחזור להולבת גומעים.

ב-31 במאי צריך להביא מטוס חכור נוסף. היות והציוד לא נמצא בארץ, מתנהלת כרגע מעין תחרות פרטית מה יקרה בקיץ.

מ. הוד: לצערי הרב, מועצת המנהלים של "אל-על" העבירה החלטה לקנות מטוס משומש, כי רק מטוס משומש אפשר לקבל בקיץ, על מנת ליצור עובדה ולחייב את ק.א.ל לחכור את הציוד הזה על-מנת שק.א.ל לא תוכל להפעיל מטוס באופן עצמאי.

מונחות פה שתי אפשרויות לציוד למטען: אפשרות אחת, מטוס משומש שאפשר לקנות אותו בשוק במחיר של 35 מליון דולר אבל הוא יכול לקחת רק 59 טון. אפשרות שנייה, לקנות מטוסים חדשים שצריך להזמין אותם ולקבל אותם בעוד שנה, זאת אומרת לעונת היצוא של שנת 1978.

"אל-על" בשביל לעשות מה שאמרתי, העבירה החלטה על דעת משרד התחבורה, להשקיע 35 מליון דולר בשביל לקנות מטוס משומש על-מנת שאנחנו נצטרך להשתמש בו כל הזמן. המשמעות היא שלא נוכל לרדת מתחת ל-325 דולר לטון. אם אנחנו נקנה מטוס מטען זה יעלה לנו בערך 5 מליון דולר פחות. במטוס מטען אפשר לרדת ל-257 דולר לטון מטען.

אני מבקש מכם להתערב בעניין זה כדי למנוע קניה של ציוד שהוא לא מתאים לנו ושציהיה תלויים בו מעכשו עד סוף הדורות. בינתיים משרד התחבורה לא מאפשר לק.א.ל לרכוש את המטוס. 49% מבעלי המניות מוכנים לממן את קניית המטוס הזה.

ע. הדר: מה עושים 51%?

מ. הוד: הם צריכים להסכים לכל מה שאומרים 49%.

היו"ר י. הורביץ: נניח שיבוא בן-ארי ויאמר אני יכול להשיג מה שמוטי הוד יכול להשיג, ויש לו לפי ההסכם את הזכות הזאת.

מ. הוד: אז תישאל השאלה אם החקלאים ירצו להיות בעלי אמצעי ההובלה.

היו"ר י. הורביץ: אני רוצה לסכם את הסעיף הזה. את הנסוח הסופי לא נעבד עכשו, נכין אותו ונביא לישיבה הבאה. לפי דעתי, דבר אחד שסוכם על דעת כולם זה שהבעלות צריכה להיות בידי המשתמשים, 51% בידי המשתמשים.

מ. דרובלס: כל המשתמשים.

היו"ר י. הורביץ: אני מביין שזה מוסכם על דעת יו"ר מועצת המנהלים של ק.א.ל. אפילו רשמנו את הודעת יו"ר מועצת המנהלים, והוועדה מקבלת את ההודעה, שהבעלות תהיה בידי המשתמשים וכך במועצת המנהלים ובהנהלה.

דבר שני, בעניין שהעלה מנהל ק.א.ל. נדמה לי שבתחילת הדיונים רצינו להוציא את "אל-על" מק.א.ל בגלל הסכנה שירצו לטרפד את העניין. יתכן ונצטרך להזמין לכאן את נציגי "אל-על". אבל דבר אחד ברור, לא נוכל להרשות להתחרות בק.א.ל. בכספי המדינה. ק.א.ל צריכה להמשיך לפעול והדרך צריכה להיות פנויה מכל מכשול. זאת לדעתי צריכה להיות המגמה.

ר. איילנד:

מבחינה זאת העמדה שלי היא עקבית. מהרגע הראשון שנולד הרעיון להטיס מטענים בשכר, אני ממשיך לדגול בדעה שלחברה הזאת צריך להבטיח את הבלעדיות בהובלת מטענים בשכר. מכיוון שהמקרה הזה הוא ספציפי, התחרות לא רק שאינה מועילה אלא לדעתי היא מביאה נזק וקשיים מיותרים.

היו"ר י. הורביץ:

כאשר אני אמרתי משתמשים, הכוונה שלי שלא תצטרך להבחר ועדת פירושים. משתמשים, בין אם זה חקלאים ומשתמשים אחרים.

פ. גרופר:

הוא רוצה אחריות.

היו"ר י. הורביץ:

לא במחנה.

מ. הוד:

בהחלט יש כוונה, מהרגע שהרחיבו את הנושא גם ליצוא תעשייתי, להזמין מהתאחדות התעשיינים נציגים למועצת המנהלים.

היו"ר י. הורביץ:

זה חשוב ביותר.

אנחנו עוברים לנושא הבא והוא

נושא הצפרנים.

2. הרחבת שטחי גידול של פרחים והשלכתם על מחירים בשוקי חו"ל

מר כספי:

אני מייצג ציבור של 230 מגדלי צפורנים מתוך 750 מגדלים קיימים וחברי ועד מגדלי הציפורנים בדעה אחת, והם מסכימים לדעה שלנו. האזור שלנו, אזור לוד, יזם את הפניה לוועדת הכלכלה לאחר שלדעתנו מיצינו את כל האפשרויות בבית וגרמנו לכך שמזכירות איגוד מגדלי הפרחים יצאה בהחלטה אחת אתנו להקפיא לשנה את פיתוח הענף.

אנחנו מתבססים למעשה על דו"ח

שהתפרסם ע"י המשווקים אשר מראה שאפילו אם תשאר המדיניות על 600 דונם, שאנחנו חושבים שזה יגיע ל-900 דונם, נגיע להפסדים של כ-80 מליון לירות. אנחנו אף פעם ביוזמתנו לא נקטנו יוזמה בעד הקפאה מאחר ותמיד היינו בעד פיתוח וגם היום אנחנו בעד פיתוח. תילוקי הדעות היחידים בינינו לבין המשרד הם בענין ביטול הפיתוח. אנחנו הכפלנו בחששות די כבדים מהשנה שעברה לשנה את שטחי גידול צפורן הנשיא מ-650 ל-1,800 דונם. אנחנו יודעים שהמחירים שנקבעו לפי נתונים של אגרוסקו הם בסביבות 4 סנט פו"ב לפרח וזה הרבה פחות ממחיר הייצור. למרות כל זאת אנחנו חושבים שיחבך ובעתיד או אפילו העונה הדברים יתוקנו. אבל הענף לא יכול לעמוד בשטחים הקיימת בארץ. המשתלוח לא מסוגלות לייצר את מגוון הצבעים הדרוש לשנה הבאה. גם ההדרכה אינה מוכנה להגדלה שנעשתה מלפני שנה.

אנחנו מבקשים באופן ברור לחלוטין

לחת את האפשרות לעכל את ההגדלה שנעשתה מלפני שנה, לגרום לכך שמערכת השווק תוכל לעמוד באובייקטים של הפיתוח לשנים הבאות כדי לא לגרום למפולת של אלה שקיימים ואלה שעתידיים לקום. הכפלה מתוכננת של אלפיים דונם תחבצע בשטחים הרבה יותר נרחבים. 600 דונם שאישר המשרד הם למעשה 720 דונם ע"י התוספות של כל מיני מרפסות. אין אפשרות לפקח ולבקר בכמה יגדלו השטחים. בנוסף לכך, גם הסוכנות מתכננת הרחבה וזה יגרום להגדלת הענף עד ל-900 דונם.

מר כספי: אנחנו אף פעם לא התנגדנו לפיתוח. אנחנו לא התנגדנו ברגע שהפיתוח נעשה. אבל מה שקרה השנה בחודשים הראשונים של השיווק הדליק לנו מנורה אדומה שאומרת כי מה שקרה השנה שהיו כמויות של פי שניים וחצי ושלש וחצי יותר מאשתקד, ההכפלה תגרום לאותו מצב. אי לכך אנחנו מבקשים לתת אפשרות לעכל את הפיתוח שנעשה וע"י כך לתת אפשרות בעתיד לפתח את הענף בתנאים ובכמות אופטימליים.

ר. איילנד: ביחס לפילוסופיה, אני חושב שמעטים זוכרים את הויכוח שהיה לפני עשרים שנה ביחס להרחבת שטחי ההדרים. היו כאלה שרצו להקפיא את הענף, לפחות לא להגדיל. אני חושב שהיום בראיה אחורנית אנחנו יכולים להתברך בזה שלא כך קבעו יאח מדיניות הפיתוח. גם ענף הפרחים יעבור תהפוכות כאלה או אחרות. השאלה היא על מה מתבססת החלטתנו ואם ההחלטה שהחלטנו מבוססת על נתונים נכונים או לא.

הנתונים שמונחים לפנינו מצדיקים את העשייה הזאת ואנחנו עושים את זה עם כל החששות שקיימים גם אצלנו. אנחנו לא ילדים יחידים בשוק וקיים מאבק מי יהיה בשוק הזה ומי לא. כאשר הייתי בסיור באירופה, אחד הדברים שהעסיק אותי היה בדיקת אפשרויות שונות והתנהגויות שונות שקיימות בין מגדלי הציפורן ופרחים באירופה. נוכחתי לדעת שאנחנו יכולים בקלות רבה לקפל את הדגל ויש מישהו שעשוי לתפוס את מקומנו. זה מאבק שצריך לנהל תוך כדי עשייה. המגדלים ההולנדים הגדילו את התוצרת שלהם בצפורן הנשיא, באוקטובר פי שלושה ושליש; בנובמבר הגידול היה רק פי שניים ורבע ובדצמבר הירידה יותר משמעותית ואז אנחנו נכנסים לחמונה.

בשיחות שנהלתי עם גורמים שונים הובהר לאותם גורמים אירופאיים שאנחנו לא הולכים להקפיא את הייצור ולא הייתי רוצה שנהיה במצב כאילו הייצור שלנו מוכתב ע"י שיקולים אינטרסנטיים של מגדלים מקומיים. בהחלט יש כאלה שלא רואים את זה בעין יפה.

רשמתי לפני בסיפוק גדול את עמדת הממשלות השונות שאתם היתה לי הזדמנות להפגש ובעיקר שר החקלאות ההולנדי שאמר במפורש, כאשר העמדה שלי היתה שהשוק הזה אינו שלהם יותר מאשר ליהודי במדינת ישראל; 'אינני חושב, ואמרתי להם, למגדלים, שאין להם מונופול מהשמים לשווקים אלה', וזה מה שרציתי לשמוע מהם.

לכך חשוב לדעת מה הגישה שלנו כלפי העניין, האם מקפלים את הזנב כתוצאה מבעיות שמתעוררות והאם נקבע את המדיניות שלנו על-פי שניים או שלושה שבועות אומללים שהיו כתוצאה מסצג אוויר מפתיע בחודש דצמבר וכתוצאה מדברים טכניים שהביאו לידי זה שבמקום שתהיה כמות כפולה בהשוואה לאשתקד היה בשבוע אחד פי 2.82, שבוע אחרי זה פי 3.33 ובשבוע שלישי הגיע ל-3.20. כאשר הדבר הזה קרה השוק הגיב כי באותה תקופה לא רק הכמות היתה גדולה, גם האיכות לא עמדה במבחן כתוצאה מזה שהכמויות היו מעבר למתוכנן.

בחודש ינואר כאשר הכמויות היו קרוב לפי שניים ממה שהיה בשנה שעברה, זה בערך תכנון הייצור, המחירים היו בערך על אותה רמה של השנה שעברה.

א. לבני: כמה סנט?

ר. איילנד: בחודש ינואר 8.57 סנט לעומת 8.18 סנט בשנה שעברה.

ד. איילנד: זה ענף טוב. אני חושב שאין מניעה שלא נאמר את זה באופן מפורש וברור, זה ענף שמכניס למדינה דולרים, 12 אלף דולר לכל טון והוא גם מכניס רווחים טובים לחקלאי. המחירים הם יותר גבוהים מאשר כדאי להם בערך פי שניים.

השיקול צריך להיות לא רק במקרו אלא גם במיקרו, כתוצאה מכך החלטנו מה שהחלטנו. לאחר ששמענו את החברים שהביעו את התנגדות לפיתוח הזה ולאחר שבדקתי באופן אישי את הענין בשווקים, אני מניח שהיום אני יודע מה צריך לעשות כדי שבשנה הבאה עם 600 דונם הדבר הזה יעבור בשלום והענף לא יפגע מהגידול הזה.

מה צריך לעשות? 1. צריך להקפיד ש-600 דונם יהיו באמת 600 דונם. לצורך הענין הזה הוצאנו הנחיות לאזורים שלנו שמופקדים על פיתוח המשקים. יש לנו קושי מסויים שנובע לא מעט מדיגוי הרועדה הזאת לקראת אישור חוק מועצת הפרחים. אותם 2% שמשווקים לא באמצעות הצנורות המאורגנים לא מוסיפים שום דבר למדינת ישראל אבל הם עלולים לגרום לנו בעיות קשות מאד. אם לא נדע לדבר עם השוק המשותף בלשון אחת ולא נדע לקיים הסכמים שמחייבים את כולנו, אנחנו עלולים למצוא את עצמנו גם במישור הזה במצב חמור שיאמרו לנו: אתם כמו הספרדים והקנייטים שאי אפשר לדבר איתם כיוון ששם אין ארגון אחד.

היו"ר י. הורביץ: הסכמנו להביא את הנושא לדיון מסודר ומשום מה אתה דחית אותו.

ד. איילנד: אני מצטער שאני צריך להזכיר את זה, כי זה חלק מהענין.

פ. גרופר: האם אנחנו דנים בנושא זה אדוני היו"ר?

היו"ר י. הורביץ: יכול להיות שאנחנו טועים בענין זה, ויכול להיות שאתה טועה. אנחנו מוכנים לערוך רגולציה כל יום, אבל לא כך. אנחנו עוסקים היום בנושא הציפורן.

ד. איילנד: אני מדבר על זה כי אני רוצה שיהיו באמת 600 דונם ולא יותר. כאשר אני אומר 600 דונם, אין ברירה אחרת מאשר להגביל את המגדלים שאני אוכל לומר להם: אם תעשו במקום 1, 2 תדעו לכם שלא תוכלו לשווק את הפרחים האלה. אני אומר את הדברים האלה מכיוון שלא יעזור שום דבר כי הענין קיים.

נקודה שניה שאנחנו חייבים לעשות, אנחנו חייבים ליצור כלי באמצעות המועצה, כלי שמונע מאתנו בגלל מזג אוויר או תקלות טכניות לקבל כמויות פרחים העולות על מה שהשוק יכול לקלוט. למשל בענף בהדרים שאני מתמצה בו טוב, עד שנת 1969-70 היה מקובל העקרון שכל פרי הדר שעובר את הביקורת של המיניסטרי לציחק לא התחשבו מה הולך בשווקים, וכתוצאה מזה בעונה 1969-70 העמיסו למעלה ממליון חיבות וכל אחד ידע שהסיכוי שהחיבות האלה תימכרנה הוא קלוש והן מוטטו את עונת הולנסיה. בעקבות דבר זה קמה קרן משותפת של המגדלים והממשלה אשר מונעת את הקסטרופה הזאת ע"י מה שנקרא קליטת עופי שיוק.

ר. איילנד:

דבר כזה חייב לקום במועצה הזאת. שבועיים אלה גרמו לרגישות ובצדק, כי בגלל אותם שבועיים מוטטנו את השוק בגלל עודף כמות. חייבים למצוא שיטה שמונעת יצוא של פרחים מעל הכמות המתוכננת שהשוק יכול לקלוט בהנאים רגילים.

דבר שלישי, חייבים לשמור על איכות הפרחים ובענין זה אני מקווה שהמועצה תקבל החלטה שמונעת בעוד אמצעי אחד שפרחים אשר נפסלו בבית האריזה בגלל טיב ירוד לא יוכלו למצוא את דרכם החוצה, כי מה שקורה בפרחים האלה, לא זו בלבד שהם פרחים פסולים, אלא בגלל תהליך של החזרה למשק הם מזדקנים ביזמיים והם קריטיים ביותר, ופה צריך לדעת דבר אחד, ואני מצטער שאני עוד פעם ארגיז את מישהו. בשבוע שעבר הייתי בכנס גדול כלכיש. קם יהודי אחד וסיפר את הסיפור הבא: איזה מן סדר זה, שפרח אשר יצא מכאן לבית האריזה ושם הוא נפסל בגלל איכות חוזר למגדל, המגדל מרים טלפון למי שלא יהיה והפרח הזה למחרת מצליח לצאת. זה מכיוון שאיננו יכולים להעמיד על יד כל ארגז פקה. הכל נעשה תוך לחץ בלתי רגיל. אתה מוציא בלילה אחד 200 אלף טון תוצרת שצריכה לצאת לייעדים מסויימים עם תעודות משלוח. זאת אופרציה מסובכת מאד. כאשר מטוס כזה מתרומם הוא מתרומם עם 100 אלף טון תוצרת. בלחץ העצום הזה השאלה אם פותחים אחוז אחד או שני אחוז של ארגזים, זה מה שאנחנו יכולים לעשות. מה המגדל מפסיד מזה היום? הוא מפסיד בסך-הכל מכך שהוא מקבל את הפרחים בחזרה. הוא לא מסתכן. אם הוא הצליח, הוא מרוויח על חשבון הכלל. השיווק המאורגן מחייב אותנו לאמצעי בקרה ואיכות הרבה מעבר למה שצריך להיות בתעשייה. ואני אומר עוד פעם שהענין הזה נתקל בקשיים האלה שאמרתי קודם.

מה אחת מציע?

מ. דרובלס:

אני מציע שיהיה בדיוק מה שקיים בענף ההדרים.

ר. איילנד:

דבר רביעי, צריך לנהל מדיניות שווק מאד אגרסיבית בשביל לדחוף את ענף הפרחים. בנקודה זו לא יכול להיות ויכוח. יש להערכת שווקים שעדיין לא היה צורך לפתח אותם ולחדור לתוכם ולכן אין לנו טענות. אבל קיים הפוטנציאל הזה ומחובתנו לתכנן אותו. יושב פה משה שביט ועל ידו עוד חבר שעוסק בפרחים. אלה צריכים להגיש תכנית למשרד החקלאות כיצד לשווק את אותן כמויות הפרחים שיהיו בשנה הבאה ואני מקווה שאנחנו נעמוד במשימה הזאת.

לסיכום אני רוצה לומר, חרף החששות, שהן בהחלט מוצדקות, אנחנו חושבים שההחלטה שקבלנו להרחיב את שטחי הצפון באותו שיעור כפי שנאמר באותם ארבעה הנאים שלדעתי הם חשובים מאד, אני תקווה שבעוד שנה כאשר נוזמן לכאן למסור דווח, נוכל לדווח לכם שעמדנו במשימה הזאת.

כאשר אחת ננתן אישגד ל-600 דונם

היור י. הורביץ:

תאם אתה נותן הלוואה ובמה?

70% בשנה שעברה אשרנו 470 דונם

י. שחורי:

ולמעשה השטח גדל ל-680 דונם.

יש כאן 200 דונם נוספים שיהודים אמרו: תודה רבה, אנחנו לא מחכים לאישורים שלכם.

עד עכשו לא הייתה הגבלה. עכשו אנחנו רוצים לעשות פיקוח על השטח.

ר. איילנד:

מר מוסקוביץ: לא מדובר ב-600 דולר אלא מדובר בעוד כמה מאות דונמים שהסוכנות מתכננת אותם. זה מה שמדאיג אותנו.

מר כספי: אני רוצה לומר למר איילנד שהוא קנרא לנו כביכול מגדלים אינטרסנטיים, כל מי שעוסק בענף הפרחים, המועצת הפרחים, האיגוד הארצי של מגדלי הפרחים וההדרכה, הם בדעה אחת אתנו שיש מקום להצר ולעכל את הפיתוח שנעשה בשנה שעברה.

ר. איילנד: לא אמרתי קבוצת מגדלים אינטרסנטיים.

מר כספי: בקשר לאיכות, על זה הדגשתי את הדיבור ואמרתי שהיום שום מערכת לא חוכל לקלוט את הכמויות שגדלו.

מר שביט: אנחנו אף פעם לא מוכנים מראש לכל הכמויות שישנם. אבל ברגע שאנחנו רואים שהתכנית רצינית אנחנו מתארגנים לכך ומייצאים את התוצרת.

היו"ר י. הורביץ: האם לויכוח הזה יש לך מה לומר?

מר שביט: אם יהיה צורך נכין תכנית ונייצא אותם. אני רוצה לתח דוגמא, השנה היו 300 טון צנונית ליצוא. התכנית לשנה הבאה היא 1,000 טון ואנחנו נייצא אותם.

י. שחורי: יצוא הצפורן כל שנה עלה בקפיצות נכבדות. 600 דונם נוספים, לפי כל הבדיקות שעשינו, הערכתנו היא שהשוק מסוגל לקלוט אותם במחיר סביר. אנחנו ערים לנושא שצריך לארגן את המערכת החל מבתי האריזה וכלה בתכנית אגרסיבית שמר איילנד דיבר עליה.

נ. לוצטו: אנחנו אמרנו, היות והמערכת השנה לא היתה בנויה לקלוט כמויות גדולות, אם אנחנו לא נפתח את המערכת הקיימת, לא נוכל לקלוט כמויות נוספות. אבל אם נפתח את התשתית ונצליח לייצא פרח באיכות טובה, אני מניח שאפשר יהיה להתגבר על הבעיה.

היו"ר י. הורביץ: מגיעות טענות מצד חקלאים שאומרים: אתם עושים דבר מצויץ, אתם מפתחים גידולים אבל אתם עומדים להרוס אנחנו. אנחנו לא נגד זה אבל חבטיחו לנו שיהיה שוק ושלא ניפגע.

נניח, מר איילנד, שהיה חוק ויכולת להפוך כל חלקה שלא קבלה היחר והבעיה היא בעיה, ואתה אומר: עם ארגון נכון אנחנו נתגבר, נביא עוד דולרים והחקלאים לא יקופחו. באים החקלאים ואומרים: אנחנו מפחדים. לו היית אומר להם: יש לכם ביטוח מלא ואני מבטיח לכם שלא תנזקו, אני מביין. אבל אתה לא אומר את זה. יש קביעה, יש החלטה ואין מי שידאג במקרה של קיפוח. למשל בביצים יש מחיר מינימום. האם כאן קיים מחיר מינימלי? איפה מובטח העניין הזה?

פ. גרופר:

מדברריך, מר איילנד, נשמע כי בגלל סיבה מסויימת הפיקוח בבית האריזה הוא לא פיקוח. מה לדעתך הסיבה? האם אותם מקרים לא היו בעבר? לפי מידע שיש בידי, היו תמיד בעיות עם פיקוח ולא בגלל הסיבה המסויימת, האם זה נכון?

בקשר לתכנון, האם זה נכון שבשנים האחרונות יש פרצה בתכנון לא רק בפרחים? האם הגדלת המכסות היא לפי תכנון או לא? האם נכון שבשנה זאת שהיא שנת בחירות, הלחצים עצומים ומישהו נכנע ללחצים האלה?

לגבי הפיקוח בשדה התעופה, אני התערבתי לפני חצי שנה בעניין זה בעקבות פניה של מגדלים אשר אומרים שבשעה 12 ו-5 דקות כל המפקחים הולכים הביתה וגומרים את שעות העבודה שלהם. קבלתי תשובה בכתב משדה התעופה שזה לא קיים וממשיכים לעבוד ברצף. שמחתי מאד. האם היה מקרה כזה שבגלל כמה דקות משאירים את הפרחים עד הבוקר?

מ. דרובלס:

אני מבין שלא נסיים את הדיון היום ואז נוכל להתייחס לדברים

שהעלה המנכ"ל.

אני מבין את המגדלים. זאת לא בוושה להיות קבוצה אינטרסנטית וזאת לא בוושה להרוויח. יחד עם זאת הייתי רוצה לשמוע תשובה מהמנכ"ל בקשר להצעה להגדיל ב-700 דונם את שטחי הציפורן, למי זה הולך? אנחנו מכירים את כל נושא התכנון. בעית התכנון זה בכיה לדורות, אנשים השתלטו על מכסות ייצור אי-אפשר להוציא את זה מהם. יש מקרים שאנשים מסויימים מחזיקים אמצעי ייצור שאולי לא היו מגיעים להם. האם אנחנו לא נכנסים עוד פעם לבעיה דומה? אם אנחנו רוצים רוצים לפתח את הארץ ורוצים לבנות ישובים באיזורים מסויימים כי הם איזורים חקלאיים, במידה ואין מה לתת להם, יתכן שיש מקום לבדוק האם זה רנטבילי להעלות בבת אחת ל-800 דונם לאלה שיש אמצעי ייצור אחרים? האם הם ילכו לאיזורים אחרים שאין להם אמצעי ייצור אחרים?

י. כהן:

אמרת שהבעיה היא שמשווקים פרח בטיב כזה שגורם צרות.

מה המחשבה בעניין זה, האם צריך לסגור את העניין הזה?

ר. איילנד:

לשאלתו של יו"ר הוועדה, יש ביטוח, יש מחיר מינימום.

האמת היא שעד עכשו לא צורך להפעיל אותו ואני מקווה שגם בעתיד לא נצטרך להפעיל אותו. אם יתברר חס וחלילה שאני טועה, אם גרמניה תעשה פי חמש ממה שהיא עושה היום או למרוקו יחשק לגדל ציפורן אז יכול להיות משבר. מבחינה זאת, הביטוח קיים בגובה של מחיר מינימום כמו לגבי כל הפרחים האחרים.

בנושא הפיקוח אני יכול לומר שני דברים: הפיקוח, מטבע הדברים, יכול לעבוד בצורה מידגמית. היום אין סיכון מזה שתופסים אותם. אני טוען שכל פרח שנפסל לא יוחזר למגדל, היום אי-אפשר לעשות את זה.

בנוגע לנושא התכנון, התכוונתי לפרצות בדברים אחרים. יש לנו בעיה חמורה מאד בתכנון של ענפים. אנחנו משתדלים להתמודד עם העניין הזה. קיימים גם לחצים של פרנסה, בחלקם לחצים לא של פרנסה. המשרד מנסה לא רק לעמוד בלחצים אלה, אלא גם

ר. איילנד:

להתמודד איתם וזה לא דבר פשוט.

לגבי השאלה של חה"כ דרובלס, לאן זה הולך - 600 דונם מחולקים לאיזורים. מתוך 600 דונם, 350 דונם לאזורים חדשים, 50 דונם מה-600 הולכים לישובי ההר.

הבעיה קיימת. אנחנו משתדלים

לתת אמצעי ייצור בעיקר באותם איזורים שהפרנסה דרושה.

את הסיכומים וההמלצות נעשה בישיבה אחרת. תודה רבה, ישיבה

היו"ר י. הרביץ:

זו נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 16.00